

POSTANOWIENIE

Dnia 8 października 2008 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Lech Walentynowicz (przewodniczący)

SSN Irena Gromska-Szuster (sprawozdawca)

SSN Katarzyna Tyczka-Rote

w sprawie z wniosku R. D.

przy uczestnictwie M. K.

o dział spadku,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 8 października 2008 r.,

zażalenia uczestniczki postępowania na postanowienie Sądu Okręgowego w W. z dnia 11 czerwca 2008 r., sygn. akt II Ca (...),

uchyla zaskarżone postanowienie.

Uzasadnienie

Zaskarżonym postanowieniem z dnia 11 czerwca 2008 r. Sąd Okręgowy w W. odrzucił apelację uczestniczki postępowania od postanowienia Sądu Rejonowego stwierdzając, że brak w apelacji strony drugiej, w wyniku czego nie zawiera ona uzasadnienia zarzutów, a więc nie spełnia wymagania z art. 368 § 1 pkt 3 k.p.c., choć została złożona przez zawodowego pełnomocnika, co prowadzi do jej odrzucenia na podstawie art. 370¹ k.p.c.

W zażaleniu pełnomocnik uczestniczki zarzucił naruszenie art. 373 k.p.c. w zw. z art. 370¹ i art. 368 § 1 pkt 3 k.p.c. wskazując, że Sąd Okręgowy wydał zaskarżone postanowienie w oparciu o nieobowiązujący już przepis, bowiem art. 370¹ k.p.c. utracił moc w dniu 5 czerwca 2008 r. Zarzucił także, iż nie było podstaw do odrzucenia apelacji

nawet gdyby powyższy przepis obowiązywał, bowiem brak jednej strony zawierającej część uzasadnienia zarzutów wynikał z przeoczenia, a pozostała treść apelacji pozwalała na uznanie, że zawiera ona zwięzłe uzasadnienie zarzutów. Wnosił o uchylenie zaskarżonego postanowienia.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zażalenie jest uzasadnione. Przede wszystkim Sąd Okręgowy przeoczył, że w dniu 5 czerwca 2008 r. ogłoszony został Dziennik Ustaw z 2008 r., Nr 96, poz. 619 zawierający sentencję wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 20 maja 2008 r. wydanego w sprawie P 18/07, w którym stwierdzono, że art. 370¹ k.p.c. jest niezgodny z art. 45 ust. 1 oraz art. 78 Konstytucji RP. Z dniem 5 czerwca 2008 r. art. 370¹ utracił zatem moc, zgodnie z art. 190 ust. 3 Konstytucji RP i w dniu 11 czerwca 2008 r. już nie obowiązywał, co uzasadnia zarzut zażalenia o wydaniu zaskarżonego postanowienia w oparciu o nieobowiązujący przepis prawa, a więc bez podstawy prawnej. Stanowi to wystarczającą podstawę do jego uchylenia.

Nie można jednak pominąć i tego, że zaskarżone postanowienie było wadliwe także na gruncie art. 370¹ w zw. z art. 368 § 1 pkt 3 k.p.c. Wymagania formalne apelacji nie służą jedynie czystości konstrukcji prawnej, a mają prowadzić do zrównania praw procesowych stron, mobilizowania zawodowych pełnomocników do właściwego wypełniania ich obowiązków oraz sprzyjać większej efektywności procedur sądowych. Te cele nie uzasadniają mechanicznego stosowania przez sąd przepisów określających wymagania formalne apelacji, lecz zobowiązują go do oceny, czy określone zaniedbanie jest istotnie nieusuwalnym brakiem apelacji, o którym mowa w art. 368 § 1 pkt 1-3 i 5 k.p.c., bez którego jej rozpoznanie jest niemożliwe lub znacznie utrudnione, czy też jest to nieistotny brak, który łatwo da się usunąć przez odpowiednie wyjaśnienie, na przykład już na rozprawie apelacyjnej, albo wręcz stanowi tylko, jak w rozpoznawanej sprawie, fizyczny brak jednej strony pisma zawierającego apelacji, niezłożonej przez zwykłe przeoczenie pełnomocnika, lub stanowi oczywistą omyłkę, którą można z łatwością naprawić. Nie ulega wątpliwości, że także w czasie obowiązywania art. 370¹ k.p.c., nie było podstaw do odrzucenia apelacji wniesionej przez zawodowego pełnomocnika jeżeli jedynym jej brakiem był brak jednej strony, nawet wówczas, gdy w wyniku niezłożenia tej strony apelacja pozbawiona była uzasadnienia zarzutów. Nie jest to bowiem w istocie brak formalny, o którym mowa w art. 368 § 1 pkt 3 k.p.c., lecz fizyczny brak jednej strony pisma tworzącego apelację, która jako pismo procesowe spełniała wszystkie wymagania wskazanego przepisu, a jedynie przez przeoczenie wnoszącego, pismo ją zawierające

nie zostało wniesione w całości lecz w części. Taki brak mógł być usunięty bez rygorów z art. 370¹ k.p.c., który nie miał wówczas zastosowania.

Biorąc wszystko to pod uwagę Sąd Najwyższy na podstawie art. 398¹⁶ w zw. z art. 394¹ § 3 k.p.c. uchylił zaskarżone postanowienie.